Marți, 4 februarie 2014

P7_TA(2014)0066

Micile exploatații agricole

Rezoluția Parlamentului European din 4 februarie 2014 referitoare la viitorul micilor exploatații agricole (2013/2096(INI))

(2017/C 093/08)

Parlamentul European,

— având în vedere obiectivele politicii agricole comune, prevăzute la articolul 39 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în special obiectivele privind „creșterea productivității agriculturii prin promovarea progresului tehnic, prin asigurarea dezvoltării raționale a producției agricole, precum și prin utilizarea optimă a factorilor de producție și, în special, a forței de muncă" și „asigurarea […] unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, în special prin majorarea venitului individual al lucrătorilor din agricultură",

— având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului ([1]), în special articolele 32 și 61 din acesta privind plățile redistributive și, respectiv, sistemul pentru micii agricultori,

— având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului ([2]), în special articolele 7 și 19 din acesta privind subprogramele tematice și, respectiv, dezvoltarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor,

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 3 mai 2011 intitulată „Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020" (COM(2011)0244),

— având în vedere rezoluția sa din 7 septembrie 2010 intitulată „Venituri echitabile pentru agricultori: îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente în Europa" ([3]),

— având în vedere studiul realizat în 2013 intitulat „Agricultura de semisubzistență – valori și direcții de dezvoltare", redactat de Departamentul Tematic B (Direcția pentru politici structurale și de coeziune) al Parlamentului European,

— având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,

— având în vedere raportul Comisiei pentru agricultură și dezvoltare rurală (A7-0029/2014),

A. întrucât micile exploatații agricole din Europa sunt supuse unei presiuni demografice, comerciale și tehnologice continue, lucru care conduce treptat la pierderea caracterului rural și la depopularea mediului rural în regiunile unde aceste exploatații sunt majoritare, ceea ce determină abandonarea masivă a exploatațiilor zootehnice de dimensiuni reduse și renunțarea la culturile specifice locale;

B. întrucât micile exploatații reprezintă un model agricol cu caracter social, care predomină încă în UE și care poate și trebuie să coexiste cu alte modele agricole de dimensiuni mai mari orientate într-o mai mare măsură spre piață;

C. întrucât micile exploatații agricole nu au numai o funcție de producție, ci și funcții esențiale legate de furnizarea de bunuri publice; întrucât printre aceste funcții se numără funcții legate de natură și de spațiul rural (deoarece contribuie la conservarea atât a caracteristicilor specifice ale spațiului rural european, cât și a biodiversității zonelor rurale), funcții sociale (deoarece asigură subzistența a milioane de persoane din Europa, prevenind pauperizarea acestora și reprezentând o rezervă de mână de lucru pentru industrie și celelalte sectoare ale economiei, precum turismul) și funcții culturale (deoarece menține tradiții, obiceiuri și alte patrimonii imateriale frumoase și asigură fabricarea de produse regionale și tradiționale);

([1]) JO L 347, 20.12.2013, p. 608.
([2]) JO L 347, 20.12.2013, p. 487.
([3]) JO C 308 E, 20.10.2011, p. 22.

D. întrucât micile exploatații agricole creează condiții favorabile unei agriculturi ecologice orientate spre bunăstarea animalelor;

E. întrucât depopularea și exodul rural prejudiciază într-o mare măsură condițiile de trai din zonele rurale – și, prin urmare, calitatea vieții și condițiile de muncă ale agricultorilor -, și constituie frecvent un factor determinant pentru menținerea sau abandonarea micilor exploatații agricole; întrucât crearea de perspective durabile în zonele rurale, în special pentru tineri, influențează în mod decisiv viitorul micilor exploatații agricole;

F. întrucât, în unele zone, existența și supraviețuirea micilor exploatații agricole asigură surse de venit și limitează depopularea;

G. întrucât pe piață există o volatilitate a prețurilor, agravată deseori de prezența cumpărătorilor intermediari care impun prețurile, profitând de vulnerabilitatea producătorilor;

H. întrucât micile exploatații agricole sunt de regulă mai flexibile și se adaptează mai ușor la crizele de piață;

I. întrucât multe exploatații agricole mici sunt specializate și se reunesc în cadrul unor organizații de producători, având astfel dreptul de a solicita să producă pentru piața produselor alimentare în condiții de egalitate cu marile exploatații;

J. întrucât problemele cu care se confruntă micile exploatații agricole necesită o abordare mai amplă; întrucât sprijinirea posibilelor surse alternative de venituri și a perspectivei diversificării, precum și crearea de locuri de muncă neagricole și furnizarea de servicii publice în zonele rurale au un rol-cheie pentru viitorul micilor exploatații agricole și al comunităților rurale;

K. întrucât politica agricolă comună (PAC) nu acordă o atenție suficientă micilor exploatații agricole, printre altele, din cauza faptului că structura de finanțare în cadrul PAC se bazează, în principal, pe suprafață și pe producția din trecut, PAC neputând sprijini, prin urmare, în mod adecvat situația și funcționarea micilor exploatații agricole; întrucât anumite state membre instituie praguri minime de finanțare în cadrul celui de-al doilea pilon și întrucât statele membre nu aplică măsuri de punere în aplicare care să răspundă nevoilor micilor exploatații agricole;

L. întrucât micii agricultori se confruntă cu dificultăți în ceea ce privește primirea de ajutoare financiare, deoarece pot întâmpina probleme cu privire la accesarea fondurilor din programele UE din cauza faptului că nu îndeplinesc cerințele de eligibilitate privind capitalul și/sau capacitatea, precum și din cauza solvabilității lor reduse, sau chiar a insolvabilității lor;

M. întrucât micile exploatații din regiunile ultraperiferice ar trebui să beneficieze, de asemenea, de o atenție deosebită, având în vedere dubla presiune sub care își desfășoară activitatea;

N. întrucât sursele de câștig suplimentar sunt de o importanță considerabilă pentru multe exploatații agricole mici;

O. întrucât anumite tipuri de mici exploatații, precum exploatațiile agricole de subzistență, acționează ca un tampon împotriva sărăciei extreme, constituind cel puțin o sursă limitată de alimente și de venit;

P. întrucât, în anumite cazuri, proprietarii micilor exploatații nu beneficiază de sprijin administrativ suficient sau de consiliere de bună calitate; întrucât statele membre creează deseori obstacolele birocratice inutile, iar anumiți proprietari ai micilor exploatații nu au resursele și experiența necesare pentru a implementa în mod eficient procesele administrative relevante;

Q. întrucât, fiind dispersate din punct de vedere geografic, exploatațiile agricole au în cadrul lanțului alimentar o putere de negociere mult mai mică decât alți actori de pe piață, problema fiind cu atât mai gravă în cazul micilor exploatații agricole;

R. întrucât micile exploatații agricole joacă un rol deosebit în ceea ce privește menținerea vitalității anumitor regiuni, precum zonele muntoase, zonele defavorizate și regiunile periferice, dar și regiunile în care, din cauza constrângerilor geografice și morfologice, agricultura este una dintre puținele activități sustenabile din punct de vedere economic, dacă nu chiar singura;

S. întrucât nivelul veniturilor și nivelul de viață al familiilor care își câștigă existența de pe urma muncii lor în micile exploatații agricole sunt mult sub veniturile obținute de agricultorii comerciali sau de agricultorii care lucrează în alte sectoare economice;

T. întrucât numeroase exploatații agricole mai mici nu pot trăi doar din agricultură, fiind necesare surse alternative de venituri pentru a putea supraviețui; întrucât, de asemenea, proprietarii micilor exploatații în cauză ar trebui să se concentreze din ce în ce mai mult asupra îmbunătățirii rentabilității și productivității exploatațiilor lor;

U. întrucât micile exploatații agricole asigură în multe regiuni subzistența familiilor care nu au posibilitatea să găsească alte surse de venit;

V. întrucât nu există date fiabile suficiente cu privire la situația micilor exploatații agricole și la impactul instrumentelor PAC în acest sector, iar definirea micilor exploatații agricole variază semnificativ de la un stat membru la altul;

W. întrucât unii producători agricoli mici, de exemplu apicultorii, nu dețin terenuri sau nu le exploatează, motiv pentru care nu pot profita de sistemul destinat micilor agricultori;

X. întrucât Adunarea generală a ONU a proclamat 2014 drept „Anul internațional al agriculturii familiale”,

1. solicită statelor membre și Comisiei să ia măsurile necesare în cadrul noii politici agricole comune și să elaboreze orientări pentru perioada de după 2020, ținând seama într-o mai mare măsură de nevoile specifice ale micilor exploatații familiale, care constituie un element important al modelului agricol european și punctul central al dezvoltării multifuncționale a zonelor rurale și a dezvoltării durabile a regiunilor în general;

2. solicită continuarea politicii de promovare a consolidării terenurilor agricole și de acordare de ajutoare financiare agricultorilor care participă la sistemul pentru micii agricultori și care i-au cedat definitiv altui agricultor terenurile lor agricole, aceasta fiind un instrument eficient pentru îmbunătățirea structurii de producție agricolă;

3. consideră că o simplă reducere a numărului micilor exploatații agricole nu ar trebui să constituie obiectivul principal al acțiunilor de restructurare, dat fiind că aceasta nu ar duce la creșterea competitivității exploatațiilor mai mari; prin urmare, solicită statelor membre să găsească soluții și să elaboreze modele de dezvoltare adecvate pentru micile exploatații, ținând seama de caracteristicile specifice ale agriculturii țării respective, precum și de diferențele regionale, pentru a îmbunătăți competitivitatea, viabilitatea și rentabilitatea micilor exploatații, precum și pentru a dezvolta spiritul antreprenorial, pentru a crea locuri de muncă și pentru a limita depopularea zonelor rurale;

4. consideră că exodul rural și depopularea zonelor rurale trebuie combătute cât mai rapid pentru ca micile exploatații agricole să poată beneficia de condiții adecvate și de perspective pe termen lung în locurile unde se află; solicită statelor membre să utilizeze în mod eficient fondurile UE disponibile pentru a promova infrastructura, oportunitățile educaționale, asistența medicală și posibilitățile de îngrijire, îngrijirea copiilor, accesul la internet de mare viteză și înființarea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) în zona rurală, pentru a asigura în mediul rural condiții de trai echivalente cu cele din mediul urban; recomandă concentrarea eforturilor asupra creării unor perspective viitoare durabile pentru tineri, persoanele cu un nivel ridicat de calificare și femei;

5. solicită sporirea vânzărilor directe, precum vânzările de produse tradiționale, pe piețele locale și regionale, și dezvoltarea în cadrul micilor exploatații a unei forme durabile și responsabile de prelucrare a alimentelor și a unui sistem de control esențial și proporțional; încurajează Comisia și statele membre să revizuiască normele existente privind siguranța alimentară pentru a reduce sarcina administrativă și a elimina obstacolele pe care normele în cauză le pot genera în calea dezvoltării procesului de prelucrare și vânzare a alimentelor de către micile exploatații agricole; încurajează Comisia și statele membre să instituie o platformă pentru schimbul de bune practici cu privire la reglementarea și controlul prelucrării alimentelor de către micile exploatații agricole; de asemenea, invită autoritățile regionale să întreprindă mai multe acțiuni pentru a dezvolta infrastructurile de vânzare directă, printre care piețele locale și municipale, facilitând astfel accesul consumatorilor la produse agricole ieftine, sănătoase și de înaltă calitate;

6. consideră că, pentru a soluționa problemele micilor exploatații agricole, politicii agricole comune trebuie să i se asocieze alte politici ale UE, printre care politica de coeziune, pentru a contribui la îmbunătățirea infrastructurii tehnice și a accesului la serviciile publice în mediul rural; de asemenea, consideră că trebuie să se utilizeze resurse din Fondul social european pentru finanțarea unor măsuri sociale și comunitare privind incluziunea socială, educația, formarea și transferul de cunoștințe; în plus, consideră că, dat fiind că aceste mici exploatații nu au o influență semnificativă asupra pieței, conform principiilor convenite cu Comisia Europeană, se poate autoriza un sprijin suplimentar din resurse naționale, fără a afecta concurența;

7. atrage atenția asupra presiunii exercitate în vederea creșterii prețurilor terenurilor agricole în urma dereglementării pieței imobiliare din noile state membre; subliniază că micii agricultori vor fi cel mai puternic afectați de creșterea prețurilor terenurilor;

8. solicită statelor membre să se asigure că sistemele lor educaționale dispun de o infrastructură adecvată pentru educația și formarea profesională în domeniul agricol;

9. atrage atenția asupra presiunii exercitate în vederea creșterii prețurilor terenurilor agricole ca urmare a extinderii urbane;

10. salută în mod deosebit instituirea, în cadrul primului pilon al PAC, a unui sistem de sprijinire a micilor producători agricoli, însă consideră că numai forma transferurilor a fost simplificată, suma la care se ridică plățile directe fiind prea redusă pentru a oferi un potențial de dezvoltare, și că aceste măsuri rămân totuși insuficiente pentru a îmbunătăți situația micilor exploatații din UE; consideră că ar trebui instituit un mecanism care să le permită micilor exploatații agricole să depună cereri multianuale pentru obținerea de plăți directe, care să fie actualizate exclusiv în cazul în care au loc modificări la nivelul exploatației în cauză;

11. atrage din nou atenția asupra diferențelor majore între subvențiile agricole acordate în diferitele state membre, care sunt în detrimentul noilor state membre;

12. subliniază că, datorită caracterului voluntar al sistemului pentru micii producători agricoli instituit în cadrul primului pilon al PAC, este esențial să se revizuiască și să se utilizeze toate oportunitățile posibile pentru sprijinirea micilor producători prevăzute de al doilea pilon al PAC;

13. consideră că, pe lângă aceste măsuri, este esențial să se găsească un mod eficient de sprijinire a micilor producători agricoli ale căror activități și produse nu sunt legate de posesia și/sau exploatarea unor terenuri agricole;

14. invită statele membre să creeze instrumente financiare adecvate, de exemplu, microcredite, dobânzi subvenționate pentru împrumuturi, leasinguri financiare, achitarea primelor rate sau garantarea împrumuturilor; consideră, de asemenea, că autoritățile regionale și locale ar trebui să se implice în cadrul acestui proces de sprijinire;

15. subliniază că inclusiv micile exploatații au obligația de a respecta bunele practici agricole și, în special, normele europene și naționale privind producția agricolă și protecția consumatorului, fiind necesar ca proprietarii micilor exploatații agricole să aibă o calificare minimă; prin urmare, invită Comisia Europeană și statele membre să identifice modalitățile prin care se poate asigura dobândirea generală a acestor calificări și adaptarea lor la nevoile micilor exploatații;

16. solicită adaptarea într-o mai mare măsură a serviciilor de consiliere gratuită la nevoile micilor exploatații, simplificarea procedurilor referitoare la informare, educație, evaluarea riscurilor și monitorizarea sănătății, lansarea unor campanii de informare, partajarea celor mai bune practici privind lanțul scurt de aprovizionare cu alimente și asigurarea unui sprijin tehnic pentru depunerea de solicitări de finanțare din partea Uniunii Europene, precum și a unor servicii de consiliere care să ajute micile exploatații să își adapteze profilul activității lor de producție la potențialul lor ecologic și de producție;

17. subliniază că este necesar ca micile exploatații să se unească în cadrul unor organizații, al unor grupuri de producători sau al unor cooperative, precum și ca ele să lanseze campanii comerciale comune; consideră că toate tipurile de asociere dintre micile exploatații, fie sub forma cooperativelor sau a organizațiilor de producători, fie prin punerea în comun a resurselor, inclusiv a echipamentelor, ar trebui să beneficieze de sprijin special în temeiul mecanismelor naționale și de la nivelul UE;

18. consideră că micile exploatații situate în zone muntoase, în zone defavorizate și în regiuni periferice ar trebui să poată beneficia de un sprijin cuplat, de exemplu, pentru creșterea animalelor, lucru care asigură, de asemenea, îndeplinirea unor funcții de mediu specifice;

19. consideră că activitățile agricole au o importanță strategică fără precedent, fapt care ar trebui luat în considerare în mod corespunzător de toate statele membre în vederea identificării de soluții pentru ca micii agricultori să își continue activitățile pe care le desfășoară, astfel încât să existe un echilibru între prețurile de vânzare ale produselor agricole și costurile de producție;

20. solicită statelor membre să includă în programele lor, pentru pilonii I și II, subprograme și măsuri destinate micilor exploatații; subliniază că în special micile exploatații trebuie să se implice în activități suplimentare, de exemplu, în sectorul turistic, pentru a realiza un venit suficient; subliniază, în acest sens, că este important ca cel de-al doilea pilon al PAC să beneficieze de suficiente resurse și ca programele pentru dezvoltarea zonelor rurale să fie orientate în mod adecvat spre nevoile micilor exploatații;

21. recomandă lărgirea domeniului de aplicare al Rețelei de informații contabile agricole pentru a putea examina situația micilor exploatații, precum și impactul PAC asupra acestora, și pentru a planifica evoluția lor;

22. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.